

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: vrifed@bih.net.ba

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA
ZA 2011. GODINU**

Broj: 04-9/12

Sarajevo, april 2012. godine

**PREDSJEDAVAJUĆEM SKUPŠTINE
PREMIJERU VLADE SREDNJOBOSANSKOG KANTONA
MINISTRU FINANSIJA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA**

NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta **Srednjobosanskog kantona** (u daljem tekstu: Kanton) za 2011. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembar 2011. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Kantona odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom obavljanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale uslijed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i Okvirom međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija-ISSAI Okvir u BiH („Sl.glasnik BiH“ broj 38/11 i „Sl.novine FBiH“, broj 30/11). Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjuvanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskem prosudivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Kvalifikacija:

1. Nije postupljeno u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH obzirom da su Izmjene budžeta za 2011. godinu usvojene od Skupštine 04.01.2012. mjenjane u Posebnom djelu budžeta do visine izvršenja pojedinih budžetskih korisnika. Zbog navedenog Izmjene budžeta za 2011. godinu objavljene su tek 05.04.2012. godine. (tačka 4.3. Izvještaja);
2. Ne može se potvrditi vjerodostojnost iskazanih dugoročnih plasmana u iznosu 3.822.774 KM i kratkoročnih razgraničenja u iznosu 3.515.527 KM iz bilansa stanja, te samim tim niti da je izvršeno usklađivanje stanja sredstava, obaveza i potraživanja iskazanih u knjigovodstvu sa stanjem utvrđenim popisom u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. (tačka 4.8. i 4.12. Izvještaja);

3. Prikupljena a nerealizirana namjenska sredstva u iznosu **1.982.100 KM** nisu iskazana na poziciji razgraničenih prihoda kako je to propisano Računovodstvenim politikama Kantona, već su ista oprihodovana. Zbog navedenog se ne može potvrditi vjerodostojnost iskazanih prihoda u finansijskim izvještajima. (tačka 4.4. Izvještaja);
4. Nisu dosljedno primjenjene odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH prilikom provođenja postupaka nabavki kako za stalna sredstva tako i za tekuće izdatke (tačka 4.6. Izvještaja);
5. Dio tekućih transfera nije realiziran na način definiran odredbama Zakona o izvršenju budžeta za 2011. godinu (tačka 4.5.3. Izvještaja).

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji Srednjobosanskog kantona, po svim bitnim pitanjima ne prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2011. godine, rezultate poslovanja i izvršenja Budžeta, za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu Budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu Budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Srednjobosanskog kantona tokom 2011. godine, nije bilo po svim materijalno značajnim aspektima uskladeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez dalje kvalifikacije našeg mišljenja, skrećemo pažnju na slijedeće:

Prema prezentiranim Izvještaju Ministarstva finansija ukupno dospjele obaveze po 290 pravosnažnih sudskih presuda (većinom o pravima iz radnog odnosa), sa uključenim troškovima spora ali bez zateznih kamata na dan 31.12.2011. godine iznose 8.575.892 KM i iste nisu iskazane u finansijskim izvještajima za 2011. godinu. Imajući u vidu činjenicu da odlaganje izmirenja ovih obaveza ima za posledicu obračun i plaćanje zateznih kamata, isti će rezultirati povećanjem ukupnih troškova budžeta u narednom razdoblju (tačka 4.12. Izvještaja).

Sarajevo, 06.04.2012. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

1.	UVOD	2
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	2
3.	REZIME DATIH PREPORUKA	3
4.	NALAZI I PREPORUKE	4
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja.....	4
4.2	Sistem internih kontrola	5
4.3	Budžet za 2011. godinu.....	6
4.4	Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2011. godinu.....	8
4.5	Tekući rashodi	9
4.5.1	Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih	10
4.5.2	Izdaci za materijal i usluge	11
4.5.3	Tekući transferi	13
4.6	Nabavke, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH	14
4.7	Stalna sredstva	16
4.8	Dugoročni plasmani	17
4.9	Tekuća rezerva.....	18
4.10	Finansijski rezultat.....	18
4.11	Kratkoročna potraživanja i plasmani	18
4.12	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	19
5.	KOMENTAR	19

IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA BUDŽETA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA ZA 2011. GODINU

1. UVOD

Srednjobosanski kanton (u daljem tekstu Kanton), kao federalna jedinica FBiH uspostavljen je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Srednjobosanskog Kantona. Kanton svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade.

Ustavom kantona je propisano da je Kanton nadležan u svim oblastima koje nisu Ustavom Federacije izričito povjerene federalnoj vlasti ili koje nisu Ustavom Federacije utvrđene kao zajedničke nadležnosti Federacije i Kantona. Kanton je nadležan za uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga koje će imati jedinstvene federalne uniforme sa kantonalnim oznakama, utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguravanju obrazovanja, utvrđivanje i provodenje kulturne politike, utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata, utvrđivanje politike regulisanja i osiguranja javnih službi, donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje, donošenje propisa o unapređenju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti, utvrđivanje politike u vezi sa osiguranjem radija i televizije, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihovog rada i izgradnje, finansiranje djelatnosti kantonalne vlasti ili njenih agencija oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima, donošenje propisa o lokalnoj samoupravi.

Zakonodavnu vlast u Kantonu vrši Skupština Kantona, a izvršnu Vlada Kantona koju čine Premijer i 8 ministara.

Funkciju kantonalne uprave vrše ministarstva, zavodi, uprave i ustanove u skladu sa Zakonom o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave, kojim se određuje njihov djelokrug rukovodenja i druga pitanja od značaja za njihovo organiziranje i funkcionisanje.

Kantonalnim ministarstvima rukovodi ministar, a radom samostalnih zavoda, uprava i ustanova rukovode direktori.

Sredstva za rad kantonalnih organa uprave i ustanova kojima je povjereno izvršavanje kantonalne politike i kantonalnih propisa, utvrđuju se Budžetom Kantona.

Prosječan broj zaposlenih na osnovu radnih sati u revidiranoj godini iskazan u obrascu Posebni podaci o plaćama i broju zaposlenih je 5.410, a odnosi se na osnovno obrazovanje 2.362, Ministarstvo unutrašnjih poslova 1.303, srednje obrazovanje 988, ostale organe uprave 417 i pravosudne institucije 340.

Sjedište Vlade Kantona je u ulici Stanična broj 43 u Travniku.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidovani finansijski izvještaji Budžeta Srednjobosanskog kantona za 2011. godinu i usklađenost poslovanja ministarstava i drugih budžetskih korisnika u Kantonu sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja Budžeta Srednjobosanskog kantona za 2011. godinu je pribavljanje realne osnove da se na bazi pregleda finansijskih izvještaja i pripadajućih računa korisnika kantonalnog budžeta, u skladu sa usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, kao i da se ocjeni finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistem internih kontrola.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima, u martu i aprilu 2012. godine.

Obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom Budžeta Kantona za 2011. godinu konstatovali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

- *Uz jači i odgovorniji angažman rukovodnih struktura uspostaviti efikasan sistem internih kontrola donošenjem i provođenjem propisanih akata u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika.*
- *Kod pripreme, izrade i izvršenja Budžeta poštovati odredbe Zakona o budžetima u FBiH.*
- *Potrebno je dosljedno poštivati odredbe Zakona o koncesijama u dijelu provođenja nadzora nad korištenjem predmeta koncesije i nadzora nad izvršenjem obveza uplate, kao i u dijelu utvrđivanja obaveza za ekspolaciju mineralnih sirovina na kraju godine na osnovu geodetskih snimaka.*
- *Potrebno je poduzeti zakonom definirane mјere kako bi potraživanja od prava na eksploataciju prirodnih resursa bila i naplaćena.*
- *Potraživanja evidentirati u skladu sa odredbama Računovodstvenih politika Kantona.*
- *Prihode od koncesijskih naknada koristiti za namjene definirane Zakonom o rudarstvu.*
- *Potrebno je neutrošena namjenska sredstva evidentirati na poziciju razgraničenih prihoda u skladu sa odredbama Računovodstvenih politika Kantona u cilju istinitog iskazivanja ostvarenih prihoda u finansijskim izještajima.*
- *Obračun i isplatu dodatka na plaću po osnovu prekovremenog rada i rada u neradne dane uskladiti sa odredbama Zakona o radu i Uredbe o naknadama koje namaju karakter plaće.*
- *Prilikom popunjavanja radnih mјesta definiranim pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji poštovati odredbe zakonskih propisa, a angažovanje po osnovu ugovora o djelu vršiti samo za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima.*
- *Poštovati rokove iz člana 136. Zakona o radu, kod zaključivanja ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova.*
- *Potrebno je preispitati isplatu naknada za rad članovima komisija za obavljanje poslova koji su pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji predviđeni kao redovni poslovi, te internim aktima regulisati poslove i zadatke koji će se obavljati putem komisija i utvrditi iznos naknade za rad u komisijama koje mogu biti isplaćene.*
- *U cilju efikasnijeg i racionalnijeg trošenja budžetskih sredstava potrebno je doraditi interne akte kojima su regulirani izdaci za reprezentaciju, kao i dosljedno se pridržavati istih.*
- *Potrebno se dosljedno pridržavati odredbi Pravilnika o korištenju službenih automobila za potrebe kantonalnih organa vlasti.*
- *Odobravanje troškova službenog puta treba uskladiti sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja.*
- *Potrebno je transfere realizirati na način kako je to Zakonom o izvršenju budžeta i predviđeno po unaprijed definiranim i mjerljivim kriterijuma.*
- *Dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH.*
- *Potrebno je popis sredstava, izvora sredstava, obaveza i potraživanja provoditi u skladu sa Pravilnikom o popisu sredstava i izvora sredstava, izvršavati usaglašavanje stanja konstatirano popisom sa stanjem iz računovodstvenih evidencija, kao i uspostaviti ažurne evidencije stalnih sredstava u cilju istinitog i fer iskazivanja istih u finansijskim izještajima.*
- *Preispitati donošenje odluka o rashodovanju stalnih sredstava koja nisu u cijelosti amortizovana.*
- *Izvršiti uvid u dokumentaciju knjiženja povrata plasmana od Intesa Sanpaolo banke i u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja u finansijskim izještajima izvršiti korekciju istog.*
- *Sredstva Tekuće rezerve realizirati u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Srednjobosanskog kantona.*

- *Potrebno je izvršiti usuglašavanje podataka o iskazanim potraživanjima sa kupcima kako je to Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH predviđeno.*
- *Potraživanja starija od 6 mjeseci iskazivati na poziciji sumnjivih i spornih potraživanja kao je to Uputstvom o izvršenju budžeta sa jedinstvenog računa trezora i predviđeno.*
- *Potrebno je izvršna sudska rješenja iskazivati u poslovnim knjigama u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja u finansijskim izvještajima.*
- *Poslovne promjene iskazivati u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.*

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Na osnovu izvršene revizije Konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta kantona za 2011. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, ističemo da **nije postupljeno po preporukama** koje se odnose na slijedeće:

- Jači i odgovorniji angažman rukovodnih struktura na usaglašavanju poslovanja sa zakonskim propisima i ciljevima poslovanja;
- Poštovanje odredbi Zakona o budžetima u FBiH u dijelu propisanih rokova kod pripreme i izrade budžeta, sadržaja prijedloga finansijskog plana, poduzimanja privremenih mjera, kao i izmjena i dopuna budžeta u slučaju kada se prihodi ne ostvaruju u planiranom iznosu;
- Uskladivanje izvršenja budžeta sa mjesечnim planovima novčanih tokova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinstvenog računa Trezora i utvrđivanje izvora za finansiranje deficit-a;
- Evidentiranje poslovnih događaja na osnovu validne računovodstvene dokumentacije, i evidentiranje potraživanja u skladu sa odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor;
- Korištenje prihoda od koncesijskih naknada za namjene kako je definirano Zakonom o ruderstvu;
- Evidentiranje neutrošenih namjenskih sredstava u skladu sa odredbama Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor, u cilju istinitog iskazivanja ostvarenih prihoda u finansijskim izvještajima;
- Priznavanje rashoda i izdataka u obračunskom periodu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala, u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH;
- Obračun dodatka na plaću po osnovu prekovremenog rada i rada u neradne dane po propisanim stopama i do maksimalno propisanog broja sati, uz prethodno obezbjeđenu potrebnu dokumentaciju i samo za rad u organima uprave i ustanovama po nalogu rukovodioca;
- Uređivanje cjelovitog sistema internih kontrola u dijelu zaprimanja dokumentacije (nižih organizacionih jedinica) putem protokola, te prethodne provjere iste prije obrade i plaćanja od strane Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta;
- Popunjavanje radnih mjesta definiranih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji na način utvrđen zakonskim propisima, i angažovanje po ugovorima za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima;
- Isplate naknada za rad u komisijama za obavljanje poslova koji su pravilnicima o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđeni kao redovni poslovi;
- Poštovanje odredbi Odluke Vlade, utvrđivanje načina korištenja, pravdanja i kontrole utroška sredstava reprezentacije internim aktima;
- Odobravanje putnih naloga u skladu sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja;
- Poštovanje odredbi Zakona o budžetima u dijelu stvaranja izdataka samo za namjene i do visine utvrđene u Posebnom dijelu budžeta;
- Realiziranje transfera po unaprijed definiranim kriterijima, kako je to Zakonom o izvršenju budžeta i predviđeno;
- Iskazivanje u Glavnoj knjizi obaveza za transfere odobrene odlukama Vlade;
- Provođenje nabavki u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama;
- Usvajanje realnog Plana nabavke roba, radova i usluga sa definiranim predmetom nabavke, procijenjenom vrijednosti nabavke i utvrđenim količinama;

- Planiranje i realiziranje sredstava Tekuće rezerve u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Srednjobosanskog kantona, za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave tokom budžetske godine, u skladu sa kriterijima za upotrebu sredstava koje je potrebno donijeti, nakon dobivanja mišljenja Ministarstva finansija.

Preporuke po kojima je djelimično postupljeno:

- Uspostava evidencije o upotrebi vozila i kontrola utroška goriva u skladu sa Pravilnikom o korištenju službenih automobila za potrebe kantonalnih organa od strane Službe za zajedničke poslove;
- Provodenje popisa sredstava, izvora sredstava, obaveza i potraživanja u skladu sa Pravilnikom o popisu sredstava i izvora sredstava i usaglašavanje stanja utvrđenog popisom sa stanjem iz računovodstvenih evidencijskih izvještajima, kao i uspostavljanje ažurne evidencije stalnih sredstava u cilju istinitog i fer iskazivanja istih u finansijskim izvještajima;
- Realno planiranje prihoda usklađivanje javne potrošnje sa istima uskladiti, i stvaranje obaveza, odnosno rashoda i opterećenja budžetskih pozicija samo ako su isti odobreni u okviru iznosa alociranog za budžetskog korisnika.

Preporuke po kojima su budžetski korisnici postupili :

- Podnošenje propisanih izvještaja o raspolažanju sredstvima Tekuće rezerve;
- Donošenje Programa razvoja i Plana zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, a kako bi se stvorile prepostavke da se prikupljena namjenska sredstva i utroše za namjene definirane spomenutim Zakonom.

Ministarstvo finansija je 22.11.2011. godine dostavilo Uredu za reviziju institucija u FBiH Informaciju o poduzetim aktivnostima na otklanjanju nedostataka konstatiranih u Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja za 2010. godinu.

4.2 Sistem internih kontrola

Revizijom je izvršena procjena sistema internih kontrola, u cilju utvrđivanja da li iste mogu da otkriju i sprječe pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima. Odgovornost na uspostavi sistema internih kontrola je na menadžmentu, kao i implementacija i nadgledanje. Temelj funkcionalnog sistema internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je donošenje internih akata o postupanjima svih uposlenih na realizaciji značajnih procesa rada.

Prema postojećim propisima, svi ministri i direktori upravnih organizacija i ustanova **odgovorni su** za računovodstvo, **unutrašnju kontrolu** i nadzor svojih ministarstava, uprava i ustanova uključujući i potrošačke jedinice u njihovoj nadležnosti. Takođe su odgovorni za uspostavljanje i održavanje sistema upravne i računovodstvene kontrole nad budžetima, odobrenim finansijskim planovima, naplatama prihoda i primitaka i budžetskim izdacima i isplatama.

Zakonom o budžetima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje sistema internih kontrola donesenim od strane Federalnog ministarstva finansija, propisana je obaveza donošenja Pravilnika o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima za sve budžetske korisnike. Ovim Pravilnikom se trebaju utvrditi upravljački, administrativni, računovodstveni i kontrolni postupci, postupci informiranja, komunikacija, nadgledanja i procjena rizika.

Većina budžetskih korisnika donijela je akte propisane Smjernicama za uspostavu i jačanje sistema internih kontrola, kojim se obezbeđuju kontrolni postupci i način raspolažanja i trošenja javnih sredstava, kao i pravilike o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima, ali ipak se ne može potvrditi da su budžetski korisnici vršili procjenu rizika poslovanja za ključne procese i predlagali mјere za uklanjanje uočenih nedostataka. Provedenom revizijom finansijskih izvještaja uočeni su propusti u poslovanju i neusaglašenost poslovanja sa propisima.

Nisu se poštovale odredbe Zakona o budžetima u FBiH u dijelu poštovanja propisanih rokova kod pripreme i izrade Budžeta. Također donošenje odluke o Izmjenama i dopunama budžeta a bez definiranja izdataka u Posebnom djelu za budžetske korisnike je također u suprotnosti sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH.

Suprotno odredbama poglavlja III Uputstva o izvršavanju Budžeta sa Jedinstvenog računa u Ministarstvu finansija Kantona popunjavaju se obrasci za unos podataka u trezorski sistem za budžetske korisnike koji ne posjeduju radnu stanicu, što utiče na nedefinisanu podjelu odgovornosti između Ministarstva finansija, odnosno trezora i budžetskih korisnika.

Vrijednost imovine u objavljenim izvještajima nije u svim segmentima tačno iskazana, niti se nad istom provode kontrolni postupci predviđeni zakonskim propisima. Također, nije izvršeno usklađivanje stanja imovine utvrđeno popisom sa stanjem iskazanim u knjigovodstvenim evidencijama, niti je dato adekvatno obrazloženje za rashodovanje određene imovine koja nije u cijelosti otpisana.

Nisu poštovane odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH u djelu primjene propisane vrste postupka, osiguravanja zadovoljavajuće konkurentnosti, tenderska dokumentacija nije usuglašena sa planom nabavke i ne sadrži sve elemente propisane Zakonom, vršene su nabavke roba koje nisu definirane u tenderskoj dokumentaciji i po cijenama različitim od navedenih u ponudama. Zaključeni su ugovori sa izabranim dobavljačima a da u svim elementima isti nisu usuglašeni sa parametrima iz ponude iako su ti parametri bili kvalifikacioni kriterij prilikom odabira najpovoljnijeg ponuđača.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta nije vršilo kontrolu dokumentacije vezanu za obračun i isplatu plaća, dostavljene od strane škola, niti se vršila kontrola nakon izvršenog obračuna, što je u suprotnosti sa odredbama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji kojim su definisani navedeni poslovi.

Kontrolne aktivnosti nisu adekvatno definisane u dijelu realizacije tekućih transfera na način definiran Zakonom o izvršenju budžeta, odnosno utvrđivanja kriterija i primjene istih prilikom odabira korisnika transfera i utvrđivanja visine sredstava, što je osnov za transparentno i namjensko trošenje sredstava.

Poslovi nadzora nad korištenjem predmeta koncesije i izvršavanja obaveza plaćanja naknada za koncesije se obavljaju putem posebne komisije, a ne u okviru nadležnih ministarstava kako je to definirano Zakonom o koncesijama, što ima za posljedicu da resorna ministarstva ne poduzimaju potrebne radnje s ciljem naplate prihoda od koncesija, iako su ovi poslovi u njihovoj isključivoj nadležnosti.

Nisu se dosljedno primjenjivale odredbe Pravilnika o korištenju službenih vozila, u dijelu vođenja propisanih evidencija, pređenoj kilometraži i kontroli utroška goriva i maziva prema utvrđenim normativima. Tromjesečno praćenje mjesecnih ograničenja troškova za mobilne telefone i sredstva reprezentacije, te prenošenje neutrošenog dijela sredstava iz prethodnog tromjesečja u naredno, sve do kraja godine, ne osigurava odgovarajući nivo kontrole jer ostavlja mogućnost priznavanja utroška u znatno većim iznosima od mjesечно dozvoljenih.

Suprotno propisima većina budžetskih korisnika je za obavljanje redovnih poslova angažovala vanjske saradnike.

Obzirom na konstatirane propuste tokom ove, a i ranijih revizija mišljenja smo da bi se trebao posvetiti veći značaj uspostavljanju kontrolnog okruženja i kontrolama u cilju preventivnog djelovanja na otklanjanju propusta u radu svih budžetskih korisnika.

Uz jači i odgovorniji angažman rukovodnih struktura uspostaviti efikasan sistem internih kontrola donošenjem i provođenjem propisanih akata u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika.

4.3 Budžet za 2011. godinu

Budžet kantona za 2011. godinu u iznosu od 172.810.000 KM usvojen je 28.04.2011. godine, a rebalans istog Skupština je usvojila na sjednici održanoj 30.12.2011. godine, a Odlukom od 04.01.2012. godine, dakle nakon isteka finansijske godine i istim su prihodi i rashodi smanjeni na 155.917.800 KM. U Izvještaju o izvršenju Budžeta za određene budžetske korisnike objavljene su planske veličine u visini izvršenja, a ne u visini odobrenih sredstava od strane zakonodavnog tijela, kako bi se pokrila njihova prekoračenja stvorenih izdataka. Rebalans budžeta objavljen je 05.04.2012. godine, dakle nakon sačinjavanja finansijskih izvještaja. Navedeno je suprotno odredbama Zakona o budžetima u FBiH, kojima je propisana procedura usvajanja Izmjena i dopuna Budžeta.

Budžetom Kantona za 2011. godinu, kao i Rebalansom istog, planirano je slijedeće:

Red. broj	Opis	Budžet za 2011. godinu	Rebalans Budžeta za 2011. godinu	Index (4/3)
1	2	3	4	5
I UKUPNI PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE		172.810.000	155.917.800	90,22
1	Porezni prihodi	138.613.140	136.718.690	98,63
2	Neporezni prihodi	16.932.860	12.623.990	74,55
3	Tekuće potpore i kapitalni primici	2.620.000	1.931.120	73,71
4	Finansiranje	10.000.000	0	0,00
5	Neraspoređeni prihodi iz prethodnih god.	4.644.000	4.644.000	100,00
II UKUPNI RASHODI		169.554.630	155.917.800	91,96
1	Bruto plaće, naknade i doprinosi	106.409.500	100.469.050	94,42
2	Izdaci za materijal i usluge	15.605.230	17.017.240	109,05
3	Tekući transferi	38.968.500	30.371.053	77,94
4	Izdaci za kamate i ostale naknade	99.400	126.000	126,76
5	Kapitalni izdaci	6.972.000	7.934.457	113,80
6	Tekuća rezerva	1.500.000	0	0,00

Provedenom revizijom uočili smo da se planiranjem i trošenjem javnog novca ne upravlja efikasno i na način kako je to propisano jer je:

Utvrđeno da se većina budžetskih korisnika nije pridržavala instrukcija, datih od strane Ministarstva finansija, u dijelu poštovanja ostavljenih rokova i sačinjavanja obrazloženja financijskog plana i predviđenih potreba, pa čak Ministarstvo finansija nije sačinilo obrazloženje svog finansijskog plana;

Planiranje potrebnih sredstva kod većine budžetskih korisnika nije u skladu sa ostvarivim prihodima i potrebama što najbolje ilustruju zahtjevi za budžetskim sredstvima. Tako je Ministarstvo finansija, bez sredstava tekuće rezerve ministra, tražilo 6,4 miliona, a odobreno je 14,9 miliona. Rebalansom budžeta sredstva su smanjena na 5 miliona, dok je utrošeno 2,2 miliona; Ministarstvo unutrašnjih poslova u zahtjevu je iskazalo potrebu za 29,2 miliona, a odobreno je 34,3 miliona. Rebalansom budžeta sredstva su smanjena na 30,6 miliona, od čega je izvršeno 29,8 miliona. Za ova odstupanja u postupku revizije nismo dobili obrazloženje, a može se zaključiti da planiranju i potrošnji javnog novca rukovodne strukture ne posvećuju dovoljno pažnje;

Tokom godine, na osnovu odluka Vlade, vršene su preraspodjele sredstava suprotno odredbama člana 33. Zakona o budžetima u FBiH. Kod Ministarstva unutrašnjih poslova vršeno je prestrukturiranje rashoda preko 10% ukupno odobrenih rashoda za budžetskog korisnika. Također, nije se vodilo računa da se umanjenje sredstava vrši sa pozicija na kojima je planirano i odobreno više sredstava od stvarnih potreba, obzirom da je Ministarstvu unutrašnjih poslova u oktobru 2011. godine odobrena preraspodjela sa pozicije ugovorenih usluga u iznosu od 120.000 KM, a Rebalansom budžeta ova sredstva su uvećana za dodatnih 220.000 KM;

Ministarstvo finansija sačinjavalo je plan alokacije raspoloživih budžetskih sredstava korisnicima i tromjesečni plan novčanih tokova, u kojem je za posljednja tri kvartala 2011. godine navodilo nedostajuća sredstva, ali nisu blagovremeno poduzete mjere na uravnoteženju rashoda sa ostvarivim prihodima, čime nisu poštovane odredbe članova 22. i 23. Zakona o budžetima u FBiH. Također, Ministarstvo finansija nije vršilo potrebne analize, pripremalo prijedlog plana novčanih tokova, te tromjesečno i mjesecno budžetsko izmirenje obaveza utvrđivalo u skladu sa likvidnosti budžeta i preuzetim obavezama budžetskih korisnika, odnosno do visine planirane u godišnjem finansijskom planu budžetskog korisnika, niti su u plan novčanih tokova uključene preporuke o potrebnim korektivnim mjerama, što je suprotno odredbama čl. 35. Zakona o budžetima u FBiH.

Nerealnost planiranja budžetskih sredstava ogleda se i u planiranju neraspoređenih prihoda iz prethodnih godina u iznosu od 4.644.000 KM, obzirom da je sa 31.12.2010. godine iskazan akumulirani neraspoređeni višak rashoda nad prihodima u iznosu od 21.256.163 KM. Također, bruto plaće i naknade plaća planirane su nerealno jer u odnosu na Budžet, Rebalansom budžeta za planiranih 56 više zaposlenih sredstva su umanjena za 3,8 miliona.

Rebalansom budžeta planirana su sredstva koja su ranije realizovana na osnovu odluka o odobravanju sredstava Tekuće rezerve, čime su pokrivena nastala prekoračenja, a što je u suprotnosti sa odredbama člana 31. Zakona o budžetima u FBiH, jer budžetskim korisnicima nije dozvoljeno stvaranje obaveza, odnosno rashoda ili opterećenja budžetskih pozicija, ako ti rashodi ili opterećenja budžetskih pozicija nisu odobreni u

okviru iznosa alociranog za budžetskog korisnika. Također, Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona za 2011. godinu nisu utvrđeni prioriteti u izvršavanju Budžeta.

Kod pripreme, izrade i izvršenja Budžeta poštovati odredbe Zakona o budžetima u FBiH.

4.4 Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2011. godinu

U konsolidovanim finansijskim izvještajima i Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2011. godinu, ukupno ostvareni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 150.776.561 KM, a struktura istih sa indeksima ostvarenja, data je u slijedećem tabelarnom pregledu:

R. br	Opis	Budžet za 2011. godinu	Rebalans budžeta za 2011. godinu	Ostvareno u 2010. godini	Ostvareno u 2011. godini	Index (6/4)
1	2	3	4	5	6	7
	Prihodi, primici i financiranje A+B	172.810.000	155.917.800	144.700.417	150.776.561	96,70
A.	Prihodi i primici (od 1 do 4)	158.166.000	151.273.800	144.700.417	150.776.561	99,67
1	Porezni prihodi	138.613.140	136.718.690	131.670.638	136.512.217	99,85
1.1.	Porez na dobit pojed i poduzeća	6.500.000	5.960.000	5.932.992	5.932.453	99,54
1.2.	Porez na plaću i radnu snagu			1.707.535	890.095	
1.3.	Porezi građana	815.000	610.910	592.099	607.856	99,50
1.4.	Porez na dohodak	11.520.000	9.500.000	8.352.617	8.735.407	91,95
1.5.	Indirektni porezi	119.726.140	120.612.885	114.434.881	120.038.022	99,52
1.6.	Ostali porezi	52.000	34.895	650.514	308.384	883,75
2	Neporezni prihodi	16.932.860	12.623.990	11.212.466	12.366.378	97,96
2.1.	Prihod od poduzetnič. aktivnosti	5.162.000	1.965.760	666.991	500.916	25,48
2.2.	Naknade i takse i posebne naknade	9.110.860	8.226.430	9.153.893	9.532.209	115,87
2.3.	Novčane kazne	2.660.000	2.431.800	1.391.582	2.333.253	95,95
3	Potpore	2.500.000	1.771.120	1.806.828	1.765.305	99,67
4	Kapitalni primici (prod. st sr.)	120.000	160.000	10.485	132.661	82,91
B.	Finansiranje	10.000.000	0	0	0	
C.	Neraspoređeni prihodi iz prethodnih godina	4.644.000	4.644.000	0	0	

Najveće odstupanje u odnosu na plan iskazano je na poziciji ostalih poreza (ostvarenje 884%), prihoda od poduzetničke aktivnosti (ostvarenje 25%), kapitalnih primitaka (ostvarenje 83%) i poreza na dohodak (ostvarenje 92%).

Prema podacima Raspoložene javnih prihoda na korisnike Budžeta za 2011. godinu (B2 obrada) **prihodi Kantona od koncesija** su ostvareni u iznosu 342.021 KM, dok su općine ostvarile prihod u iznosu 513.032 KM (Zakonom o koncesijama kantona je predviđeno da se ovi prihodi dijele u omjeru 40% budžetu Kantona a 60% budžetu općina na čijem području se nalazi predmet koncesije). Prema podacima Komisije za nadzor nad korištenjem predmeta koncesije u 2011. godini je bilo aktivno 31 ugovor za eksploataciju mineralnih sirovina i 33 ugovora za eksploataciju vode.

Iako je članom 23. Zakona o koncesijama definirano da nadzor nad korištenjem predmeta koncesije provode nadležna ministarstva (Ministarstvo privrede, Ministarstvo šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede), a nadzor nad izvršenjem obaveza uplate naknade za koncesiju provodi Ministarstvo finansija. Vlada je formirala Komisiju za nadzor nad korištenjem predmeta koncesije i izvršenjem obaveze plaćanja naknada za koncesiju što je u suprotnosti sa odredbom spomenutog Zakona. Za svoj rad članovi komisije ostvaruju naknadu.

Članom 14. potpisanih ugovora za korištenje mineralnih sirovina je definirano da Komisije kvartalno utvrđuje obaveze na osnovu dokumentacije dostavljene od strane korisnika koncesije, dok se godišnje usaglašavanje obaveza utvrđuje putem geodetskih snimaka. Po iskazu odgovorne osobe nije se vršilo usaglašavanje eksploatiranih količina mineralnih sirovina temeljem geodetskih premjera.

Potraživanja po osnovu ugovora o koncesijama se unose u sistem Glavne knjige na osnovu Pregleda obaveza i uplata naknada za koncesije sačinjenog od Komisije za nadzor nad korištenjem predmeta koncesije i izvršenjem obaveza plaćanja naknada za koncesije. Ukupna potraživanja na dan 31.12.2011. godine iznose 1.188.289 KM, i to potraživanja od koncesija za mineralne sirovine 939.992 KM, od korištenja voda 49.594 KM i kamate za nelagovremeno plaćanje koncesijske naknade 198.703 KM. Provedenom revizijom, ne može se potvrditi da su poduzete sve zakonom predviđene radnje (aktiviranje deponiranih mjenica, pokretanje sporova, raskid ugovora) u cilju naplate ovih potraživanja. Nepoduzimanje

mjera u cilju naplate koncesijskih naknada ima štetne utjecaje i na punjenje budžeta općina na čijem području se nalaze predmeti koncesija. Također, uvidom u pregled pojedinačnih potraživanja za koncesije je utvrđeno da nije postupljeno u skladu sa odredbama Računovodstvenih politika Kantona u dijelu evidentiranja potraživanja starijih od 6 mjeseci na poziciji sumljivih i spornih potraživanja.

Zakonom o rудarstvu je utvrđeno da najmanje 50% sredstava od naknade po osnovu koncesija Kanton i općine moraju koristiti za finansiranje geoloških istraživanja, za zaštitu i unapređivanje okoline, za finansiranje projekata razvoja i za druge namjene u skladu sa Zakonom. Tokom revizije nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrđivala da je Kanton postupio u skladu sa spomenutim Zakonom.

Potrebno je dosljedno poštivati odredbe Zakona o koncesijama u dijelu provođenja nadzora nad korištenjem predmetima koncesije i nadzora nad izvršenjem obveza uplate, kao i u dijelu utvrđivanja obaveza za ekspolaciju mineralnih sirovina na kraju godine na osnovu geodetskih snimaka.

Potrebno je poduzeti zakonom definirane mjere kako bi potraživanja od prava na eksploraciju prirodnih resursa bila i naplaćena.

Potraživanja evidentirati u skladu sa odredbama Računovodstvenih politika Kantona.

Prihode od koncesijskih naknada koristiti za namjene definirane Zakonom o rudarstvu.

Uvidom u pregled prikupljenih a nerealiziranih **namjenskih sredstava** u 2011 godini je utvrđeno da ista nisu preknjižena, na kraju godine, na poziciju razgraničenih prihoda, kako je to definirano odredbama Računovodstvenih politika Kantona. Oprihodovano je neutrošenih sredstava od prenamjene zemljišta 815.653 KM, sredstava zaštite okoliša 506.803 KM, sredstava vodnih naknada 370.171 KM i sredstava zaštite i spašavanja 288.112 KM. Zbog navedenog se ne može potvrditi vjerodostojnost iskazanih prihoda u 2011. godini za 1.980.749 KM u finansijskim izvještajima, pa samim tim ni iskazani finansijski rezultat.

Potrebno je neutrošena namjenska sredstva evidentirati na poziciju razgraničenih prihoda u skladu sa odredbama Računovodstvenih politika Kantona u cilju istinitog iskazivanja ostvarenih prihoda u finansijskim izvještajima.

4.5 Tekući rashodi

U Konsolidovanom izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona za 2011. godinu, ukupno ostvareni rashodi i izdaci u 2011. godini, iskazani su 148.692.030 KM.

Struktura rashoda i izdataka, prikazana je u sljedećoj tabeli:

R. br.	Vrsta rashoda	Rebalans budžeta za 2011. godinu	Izvršenje Budžeta za 2010. godinu	Izvršenje Budžeta za 2011. godinu	Index (5/3)	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
UKUPNO (A+B)		155.917.800	146.618.721	148.692.030	95,37	101,4141
A. UKUPNO RASHODI I IZDACI (I+II)		155.917.800	146.618.721	148.692.030	95,37	101,4141
I TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d)		147.985.392	142.753.619	143.925.185	97,26	100,8207
a) Plaće, naknade i doprinosi (1 do 3)		100.283.179	97.946.796	98.604.103	98,33	100,6711
1 Bruto plaće i naknade		77.438.400	73.510.426	75.994.776	98,14	103,3796
2 Naknade troškova zaposlenih		13.821.800	15.988.820	13.815.595	99,96	86,40785
3 Dopr. poslodavca i ost. dopri.		9.022.979	8.447.550	8.793.732	97,46	104,098
b) Izdaci za materijal i usluge (4 do 12)		17.226.260	15.762.340	16.801.265	97,53	106,5912
4 Putni troškovi		337.350	324.428	324.347	96,15	99,97503
5 Izdaci za energiju		4.299.860	3.889.694	4.215.715	98,04	108,3817
6 Izdaci za komunalne usluge		2.022.100	1.725.707	1.960.153	96,94	113,5855
7 Nabavka materijala		2.594.500	1.947.497	2.530.112	97,52	129,9161
8 Usluge prijevoza i goriva		824.000	738.779	795.631	96,56	107,6954
9 Unajmljivanje imov. i opreme		544.800	574.628	529.936	97,27	92,22245
10 Izdaci za tekuće održavanje		1.042.200	1.016.646	987.987	94,80	97,18102
11 Osiguranje, bankarske usl.		550.200	478.511	492.509	89,51	102,9253
12 Ugovorne usluge		5.011.250	5.066.450	4.964.875	99,07	97,99514
c) Tekući grantovi (13 do 18)		30.349.953	28.910.943	28.393.951	93,56	98,21178
13 Grant. drugim nivoima vlade		7.365.339	6.733.545	7.292.777	99,01	108,3052
14 Grantovi pojedincima		15.746.854	15.214.118	13.925.245	88,43	91,52844
15 Grantovi nep. Organizacijama		3.181.920	2.385.280	3.180.120	99,94	133,3227
16 Subvencije javnim preduzećima		2.362.940	4.012.516	2.307.611	97,66	57,51033
17 Subvencije privatnim preduzećima		906.600		902000	99,49	

18	Ostali grantovi – povrat i drugo	786.300	565.484	786.198	99,99	139.031
d)	Izdaci za kamate i ostale naknade	126.000	133.540	125.866	99,89	94.25341
II KAPITALNI IZDACI (19 do 22)		7.934.457	3.865.102	4.766.845	60,09	123.3304
19	Nabavka građevina	3.189.493	126.161	181.665	2,29	143.9946
20	Nabavka opreme	2.128.680	1.576.941	2.089.466		132.5012
21	Nabavka ostalih stalnih sredstava	2.000	6.000			0
22	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	1.500		1.348		
23	Rekon. i investic. održ.	2.612.784	2.156.000	2.494.366		115.6942
B. FINANSIRANJE		0	0	0		

4.5.1 Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće i naknade troškova zaposlenih predstavljaju najznačajniji izdatak Budžeta, i iste u revidiranoj godini iznose 98.604.103 KM što je 66,3% ukupnih rashoda i izdataka, a u odnosu na prethodnu godinu veće su za 657.307 KM. Na plate i pripadajuće poreze i doprinose utrošeno je 84.788.508 KM, a na naknade troškova zaposlenih (topli obrok, regres, prevoz na posao i sa posla, jubilarne nagrade, jednokratne novčane pomoći) 13.815.595 KM.

Iskazani trošak odnosi se na 5.410 zaposlenih, što je prosječan broj na bazi radnih sati iskazan u obrascu Posebni podaci o plaćama i broju zaposlenih i isti je znatno veći od 4.987 što je planirano Budžetom, odnosno 5.043 planirano Izmjenama i dopunama budžeta. Na nivou Kantona najviša je plata predsjednika Kantonalnog suda od 3.400 KM, a najniža plata iznosi 70% prosjeka FBIH (535 KM). Osnovna plata premijera Vlade iznosi 2.709 KM, predsjednika Skupštine 2.383 KM, ministara u Vladi 2.172 KM, profesionalnog zastupnika 1.249 KM. U toku 2011. godine 13 zastupnika profesionalno je obavljalo rad u Skupštini. Po izjavi odgovornih, u skladu sa Odlukom Skupštine iz decembra 2011. godine, u toku 2012. godine svi zastupnici zasnovali su radni odnos u Skupštini (30 zastupnika).

U februaru 2012. godine donesen je Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti SBK kojim su utvrđeni novi koeficijenti za obračun plaće izabranih dužnosnika, državnih službenika i namještenika, te primjena istog od 01.10.2011. godine. Prema podacima odgovornih osoba, na teret budžetskih sredstava za 2012. godinu je po osnovu razlike plaće za 2011. godinu isplaćeno 521.321 KM. Zbog potrebe iskazivanja izdataka u trenutku njihovog nastanka, kako je to predviđeno Zakonom o budžetima u FBiH, ne može se potvrditi osnovanost donošenja Zakona sa retroaktivnom primjenom, a sve u cilju istinitog i fer prezentiranja podataka u finansijskim izvještajima.

Po osnovu prekovremenog rada evidentirano je 1.130.549 KM, od čega 650.039 KM kod ustanova srednjeg obrazovanja, 453.816 KM kod ustanova osnovnog obrazovanja, te 26.694 KM kod ostalih budžetskih korisnika. Prema obrazloženju nadležnih, prekovremeni rad je najvećim dijelom nastao iz razloga što po raspisanim konkursima nije bilo prijava, te su uposlenici škola prekovremeno obavljali poslove redovne nastave. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta u martu 2009. godine donijelo je Uputstvo, kojim je regulisan obračun i isplata maksimalno deset sati sedmično (40 mjesечно) po osnovu honorarnog rada nastavnog osoblja. U postupku revizije utvrđeno je da se nisu poštovale odredbe navedenog upustva i člana 32. Zakona o radu, kojim je predviđeno da je zaposlenik u slučaju više sile, iznenadnog povećanja obima posla, kao i u drugim slučajevima neophodne potrebe, na zahtjev poslodavca, obavezan da radi duže od punog radnog vremena (prekovremeno), a najviše do 10 sati sedmično, obzirom da je u septembru 2011. godine zaposlenik Druge OŠ Bugojno, prilikom zamjene drugog nastavnika razredne nastave, ostvario 68 sati prekovremenog rada.

U postupku revizije utvrđeno je da su pojedini budžetski korisnici prekršili odredbe člana 6. Uredbe o naknadama koje namaju karakter plaće, jer su naknadu plaće po osnovu rada u neradne dane uvećavali 50% osnovne plaće, a ne 30% kako je propisano (Ministarstvo unutrašnjih poslova i Kantonalni sud Novi Travnik). Suprotno odredbama člana 32. Zakona o radu Kantonalni sud Novi Travnik obračun i isplatu prekovremenog rada vršio je i za rad na organizovanju izleta uposlenika suda.

Obračun i isplatu dodatka na plaću po osnovu prekovremenog rada i rada u neradne dane uskladiti sa odredbama Zakona o radu i Uredbe o naknadama koje namaju karakter plaće.

4.5.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge su 16.801.265 KM ili 11,30 % ukupnih rashoda i izdataka i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 1,04 miliona KM. Unutar istih najveći su izdaci po osnovu ugovorenih usluga 4.964.875 KM, zatim energiju 4.215.715 KM, nabavku materijala 2.530.112 KM, komunalne usluge 1.960.153 KM, tekuće održavanje 987.987 KM, usluge prevoza i goriva 795.631 KM, unajmljivanje imovine i opreme 529.936 KM, bankarske usluge 492.509 KM i putni troškovi 324.347 KM.

Proveli smo reviziju najvećeg dijela ugovorenih usluga jer se radi o izdacima koji nastaju odobravanjem rukovodnih struktura, a pravilnost i osnovanost istih je isključiva njihova odgovornost. Unutar ugovorenih usluga (4.964.875 KM) najznačajniji su izdaci po osnovu ugovora o djelu i ugovora o privremenim i povremenim poslovima (1.352.017 KM), naknade za rad u komisijama (578.576 KM), izdaci za specijalizaciju i školovanje (319.321 KM), troškovi reprezentacije (299.077 KM), ostale usluge (294.711 KM), naknade skupštinskim zastupnicima (293.063 KM) i troškovi advokata u postupku (264.156 KM).

Izdaci po osnovu **ugovora o djelu i ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova** najvećim dijelom su ostvareni kod ustanova srednjeg (849.821 KM) i osnovnog obrazovanja (245.314 KM), a po osnovu zaključenih ugovora sa vanjskim saradnicima i zaposlenicima za održavanje redovne nastave i za polaganje vanrednih ispita. Uvidom u dokumentaciju ovih izdataka kod Ministarstva unutrašnjih poslova, Općinskog suda Kiseljak, Općinskog suda Bugojno, Općinskog suda Travnik, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Mješovite srednje škole Travnik, Srednje škole Travnik Nova Bila, Srednje škole Nikola Šop Jajce i Kantonalne uprave za pitanja boraca u postupku revizije utvrđeno je da način obračuna ove naknade zaposlenicima nije usklađen sa odredbama Zakona o porezu na dohodak, jer naknada nije imala tretman plaće.

Općinski sud Kiseljak, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Srednja škola Travnik Nova Bila, te Kantonalna uprava za pitanja boraca prekršili su odredbe člana 136. Zakona o radu, obzirom da su gotovo tokom cijele revidirane godine zaključivali ugovore o obavljanju privremenih i povremenih poslova, a ne na rok od maksimalno 60 dana kako je spomenutim članom Zakona regulirano. Također, za obavljanje poslova koji su predviđeni pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji ugovore o djelu zaključivali su Ministarstvo unutrašnjih poslova, Općinski sud Travnik, Srednja škola Travnik Nova Bila, dok su Kantonalna uprava za geodetske i imovinsko pravne poslove, Ministarstvo privrede, Mješovita srednja škola Vitez, Osnovna škola Edhem Mulabdić za sačinjavanje propisanih obrazaca i izradu godišnjih obračuna, sa vanjskim saradnicima i zaposlenicima drugih organa uprave, zaključivali ugovore o obavljanju privremenih i povremenih poslova.

Obzirom na naprijed navedeno, a kako najveći dio poslova za koje su angažovani vanjski saradnici predstavlja redovne poslove budžetskih korisnika, ne može se potvrditi osnovanost i opravdanost ovih isplata.

Prilikom popunjavanja radnih mesta definiranim pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji poštovati odredbe zakonskih propisa, a angažovanje po osnovu ugovora o djelu vršiti samo za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima.

Poštovati rokove iz člana 136. Zakona o radu, kod zaključivanja ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova.

Izdaci za rad komisija iznose 578.576 KM, a obračunati su i odobreni na osnovu odluke Vlade iz 2005. godine. Prema navedenoj odluci naknada za rad u komisiji utvrđena je u visini prosječne mjesecne neto plaće po zaposleniku u FBiH za prethodni mjesec, u odnosu na mjesec za koji se naknada obračunava. Stručnoj osobi pripada naknada najviše do 60%, a tehničkom licu do 30% iznosa od prosječne mjesecne neto plaće po zaposleniku u FBiH. **U vrijeme donošenja navedene odluke prosječna neto plaća po zaposleniku u FBiH iznosila je oko 550 KM, a u revidiranoj godini ovisno o mjesecu ista je iznosila od 810-820 KM.** Obzirom da odluka nije mijenjana izdaci za ove namjene povećani su u značajnom iznosu.

Ministarstvo privrede nije poštovalo odredbe naprijed navedene Odluke Vlade, obzirom da je Stalnoj komisiji za praćenje utroška grant sredstava „Transfer-poticaji privredi i Transfer za sufinansiranje istraživačkih radova u domeni mineralnih sirovina u 2008 godini“ obračunalo i isplatilo 1.000 KM predsjedniku, po 800 KM članovima i 500 KM tehničkom licu, a Stručnoj komisiji za izbor korisnika

sredstava sa pozicije „Transfer-poticaji privredi“ za 2011. godinu isplaćena je naknada svim članovima po 650 KM.

Pored navedenog, provedenom revizijom pravilnosti obračuna i isplate naknada za rad u komisijama Službe za zajedničke poslove, Općinskog suda Travnik, Ministarstva finansija, Ministarstva privrede, Ministarstva zdravstva i socijalne politike, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, OŠ Berta Kućer Vinac, Ministarstva prostornog uređenja, obnove i povratka, Ministarstva šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede, Kantonalne uprava za šume, Kantonalne uprava za pitanja boraca i Kantonalnog arhiva **utvrđeno** je da su isti isplaćivali naknade uglavnom za obavljanje poslova koji predstavljaju njihove redovne poslove, **odnosno koji su pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji svrstani u poslove iz osnovne nadležnosti**. Također je utvrđeno da su budžetski korisnici iznos naknade članovima komisija za obavljanje redovnog popisa sredstava i obaveza sa 31.12.2010. godine utvrđivali u različitom iznosu.

Naknade za rad članovima komisija, koji su zaposlenici, nisu se isplaćivale u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dohodak, jer nisu imale tretman plaće.

Potrebno je preispitati isplatu naknada za rad članovima komisija za obavljanje poslova koji su pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji predviđeni kao redovni poslovi, te internim aktima regulisati poslove i zadatke koji će se obavljati putem komisija i utvrditi iznos naknade za rad u komisijama koje mogu biti isplaćene.

Izdaci za naknade skupštinskim zastupnicima realizovani su u iznosu od 293.063 KM i odnose se na naknade za zastupnički paušal, naknade za prisustvo na sjednicama, naknade za sudjelovanje u radu radnih tijela i troškova prevoza radi sudjelovanja na sjednicama. Naknade za zastupnički paušal čine najveći dio ovih izdataka (176.801 KM neto), čiju osnovicu je utvrdila Vlada, i prema istoj paušal je iznosio 574 KM (459,22 x 1.25). Prema važećim propisima Skupštinu Kantona čini 30 poslanika.

Usluge reprezentacije iskazane su u iznosu od 299.077 KM. Odlukom Vlade definisani su korisnici, mjesечna visina sredstava za ove namjene i tromjesečno praćenje navedenih izdataka. U postupku revizije utvrđeno je da većina budžetskih korisnika nije donijela interne akte kojim bi detaljnije definisali pravo, način korištenja, povod stvaranja izdataka reprezentacije, kao i kontrolu utroška navedenih sredstava, a bili su obavezni.

Revizijom ovih izdataka koji se odnose na plaćanje ugostiteljskih usluga utvrđeni su propusti vezani za pravilnost odobravanja istih jer nisu priložene specifikacije izvršene usluge, niti je naveden povod nastanka izdataka. U određenim slučajevima uz fakture nije priložen fiskalni račun, ili iste ne sadrže ispravan broj fiskalnog računa, ili obuhvataju više fiskalnih računa izdatih u periodu od mjesec dana, što je supotno članu 42. Zakona o fiskalnim sistemima. Prilikom kupovine poklona nisu donešene odluke rukovodioca o kupovini poklona, nije naveden povod kupovine, niti se vode evidencije datih poklona. Vlada je, nakon stvorene obaveze i poslije izdatih faktura, Odlukom od 22.12.2011. godine Ministarstvu unutrašnjih poslova odobrila dodatnih 3.859 KM za potrebe reprezentacije. Također, nakon stvorenih obaveza i datuma izdavanja fakturna, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta odlukama je odobravalo troškove reprezentacije školama, a komisija istog, također naknadno, putem provedenog direktnog postupka, izvršila je izbor najpovoljnijeg dobavljača. Zbog naprijed navedenog dovodi se u pitanje opravdanost utroška sredstava za iskazane namjene.

U cilju efikasnijeg i racionalnijeg trošenja budžetskih sredstava potrebno je doraditi interne akte kojima su regulirani izdaci za reprezentaciju, kao i dosljedno se pridržavati istih.

Izdaci za usluge prevoza i goriva ostvareni su u iznosu 795.631 KM. Način korištenja službenih automobila u vlasništvu Kantona, izuzev motornih vozila Ministarstva unutrašnjih poslova, regulisan je Pravilnikom o korištenju službenih automobila za potrebe kantonalnih organa vlasti. Istim je propisano da na osnovu odobrenja za korištenje službenog automobila, službenik Službe za zajedničke poslove organa izdaje putni nalog za vožnju i vodi propisane evidencije, dok je obaveza ostalih budžetskih korisnika (vozača) pravilno popunjavanje putnog naloga, te da isti zajedno sa pratećom dokumentacijom vrati Službi za zajedničke poslove organa, kao i da sčinjavaju izvještaj o utrošku goriva, maziva i rezervnih dijelova.

Uvidom u dokumentaciju prezentiranu od strane Službe utvrđeno je da se postupa suprotno odredbama navedenog Pravilnika jer pojedini budžetski korisnici istoj ne dostavljaju putne naloge, ne sačinjavaju ili ne dostavljaju izvještaj o utrošku goriva, maziva i rezervnih dijelova, određeni putni nalozi nisu popunjeni potrebnim podacima (u dijelu stanja brojila i pređenog puta). Obzirom na naprijed navedeno, Služba za

zajedničke poslove organa nije u mogućnosti voditi cjelovite evidencije propisane članom 23. Pravilnika, pa samim tim niti provedenom revizijom ne može se potvrditi da su iskazani izdaci za gorivo i prevoz nastali za službene svrhe.

Potrebno se dosljedno pridržavati odredbi Pravilnika o korištenju službenih automobila za potrebe kantonalnih organa vlasti.

Izdaci za putne troškove iznose 324.347 KM. Ovi izdaci su regulirani Kantonalnom Uredbom o naknadama za putne troškove koja nije cjalovita jer ne regulira priznavanje izdataka za službeno putovanje u inostranstvo.

Provedenom revizijom je utvrđeno da ista Budžetski korisnici, izuzev Ministarstva unutrašnjih poslova koji je isplaćivao dnevnice u visini od 25 KM, su u decembru 2011. godine obračunavali i isplaćivali dnevnicu za službeni put u zemlji u visini od 45 KM, što znači da ista nije usklađena sa Odlukom Vlade FBiH o visini dnevnice.

Općinski sud Bugojno tokom cijele revidirane godine sudijama i pojedinim stručnim saradnicima isplaćivao dnevnice za službeno putovanje u visini od 50 KM u skladu sa Pravilnikom o naknadama putnih troškova za službena putovanja sudija, tužilaca i stručnih saradnika u FBiH, iako je isti prestao da važi u februaru 2010. godine.

Za službeni put u inostranstvo budžetski korisnici (Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta i Srednja škola Novi Travnik) nisu vršili pravilan obračun dnevница, odnosno od trenutka prelaska granice kako je to definisano članom 9. federalne Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja, jer je u obračunu primjenjena dnevница koja važi za inostranstvo i veća je od dnevnice u zemlji. Navedeno ima posljedice na visinu iskazanog troška, a uticalo je i na kršenje odredbi člana 5. i 10. Zakona o porezu na dohodak, obzirom da se iznos isplaćen iznad propisanog smatra oporezivim i podlježe obavezi plaćanja poreza na dohodak.

Općinski sud Bugojno nije postupao ekonomično i racionalno po pitanju ovih troškova, jer je utvrđeno da je za istu svrhu i cilj službenog putovanja više zaposlenih dobilo odobrenje za upotrebu privatnog automobila u službene svrhe, na istoj relaciji, čime su odobreni veći troškovi od potrebnih. Također, isti ne evidentira broj na nalogu za službeni put, a nalozi se pravdaju i mjesec dana nakon isteka propisanog roka. OŠ Kiseljak Bilalovac naloge za službeni put izdavala je uglavnom nakon obavljenog službenog puta.

Odobravanje troškova službenog puta treba uskladiti sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja.

4.5.3 Tekući transferi

Tekući transferi su iskazani u iznosu 28.393.951 KM, što u odnosu na Rebalsansom planiranih 30.371.053 KM predstavlja ostvarenje 93,49%.

Na poziciji **Skupštine** iskazani transferi drugim nivoima vlasti 24.800 KM, a transferi pojedincima 23.900 KM. Zakonom o izvršenju budžeta je definirano da se ovi transferi realiziraju prema propisima koje na prijedlog predsjedatelja i zamjenika predsjedatelja Skupštine donosi Vlada. Po iskazu odgovorne osobe nisu sačinjeni propisi koji definiraju način realizacije ovih transfera, zbog čega isti nisu realizirani u skladu sa odredbama Zakona o izvršenju budžeta.

Na poziciji **Ureda predsjednika Vlade** su iskazani transferi u iznosu 150.000 KM (pomoć za liječenje, školovanje i sl.), a na poziciji **Stručne službe Vlade** su iskazani transferi u iznosu 274.746 KM (za izmirenje obaveza Službe za zapošljavanje prema demobilisanim borcima SBK). Zbog činjenice da su ovi transferi planirani Rebalsansom budžeta, dakle nakon isteka budžetske godine, ne može se potvrditi da je postupljeno u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH kojim je predviđeno da se izdaci mogu stvarati samo za namjene i do iznosa utvrdenog u Posebnom dijelu budžeta.

Zakonom o izvršenju budžeta za 2011. godinu su definirani tekući transferi koji će se realizirati po programima utroška, a iste će na prijedlog korisnika sredstava usvajati Vlada. Kao bitni element programa su definirani kriteriji za odobravanje sredstava. Provedenom revizijom je utvrđeno da je transfer za sufinsanciranje osnovnih muzičkih škola kojima je Kanton osnivač, kod **Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sport** realizirani u iznosu 999.996 KM temeljem odluka Vlade a bez sačinjavanja programa utroška sredstava. Poticaj u vodoprivredi **Ministarstva šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede** iskazan u iznosu 371.852 KM i Poticaj povratku prognanih i izbjeglih **Ministarstva prostornog uređenja, obnove i**

povratka iskazan u iznosu 1.323.201 KM realizirani su po prioritetima općinskih načelnika. Tokom revizije utvrđeno je da od strane resornog ministarstva nisu doneseni kriteriji za definiranje prioriteta.

Na poziciji **Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta** su iskazani **Transfer za sport** u iznosu 489.040 KM i **Transfer za kulturu i nauku** u iznosu 470.400 KM. Programi utroška ovih transfera su usvojeni od strane Vlade 09.06.2011. godine i istim je definirano da će se sredstva realizirati sukladno Pravilniku o kriterijima raspodjeli sredstava za sport i Pravilniku o kriterijima raspodjeli sredstava za kulturu, koje je donijelo resorno ministarstvo. Spomenutim pravilnicima su definirani opći i posebni kriteriji temeljem kojih će se po javnom pozivu odobravati sredstva, kao i relativno učešće određenih projekata u ukupnim izdacima. Tokom revizije nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je realizacija ovih transfera izvršena sukladno spomenutim pravilnicima u djelu javnog oglašavanja i primjene utvrđenih općih i posebnih kriterija prilikom odabira korisnika.

Na poziciji **Ministarstva privrede** iskazani su transferi poticaji privredi u iznosu 1.017.304 KM. Programom utroška, koji je usvojen od Vlade 04.08.2011. godine, su definirani ciljevi projekata, opći i posebni kriteriji za izbor korisnika (samo taksativno nabrojani ne dodjeljujući im brojčane parametre), potencijalni korisnici sredstava, kao i maksimalni iznos pojedinačnog poticaja. Uvidom u Zapisnik stručne komisije za izbor korisnika poticaja je utvrđeno da su kriterijima iz Programa utroška naknadno definirani brojčani pokazatelji, definirani su i podkriteriji za vrednovanje ponuda, određeni se potkriteriji dvostruku vrednuju odnosno sadržani su u 2 kriterija. Komisija je izvršila provjeru formalne ispravnosti pristiglih zahtjeva, njihovo bodovanje kao i prijedlog odluke o odobravanju sredstava koju je Vlada 28.09.2011. godine i usvojila. Za određene projekte je utvrđen bodovni prag ispod kojeg nisu odobravani poticaji, dok su kod određenih projekata svim formalno ispravnim zahtjevima odobravani poticaji. Zbog navedenog se ne može potvrditi da su ovi poticaji realizirani transparentno, odnosno po unaprijed poznatim i mjerljivim kriterijima.

Potrebno je transfere realizirati na način kako je to Zakonom o izvršenju budžeta i predviđeno po unaprijed definiranim i mjerljivim kriterijima.

4.6 Nabavke, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH

Izdaci za nabavku stalnih sredstava su iskazani u iznosu 4.766.846 KM, što u odnosu na planiranih 7.934.457 KM predstavlja ostvarenje od 60,08%. Struktura izvršenih nabavki je rekonstrukcija i investiciono održavanje 2.494.366 KM, nabavka opreme 2.089.466 KM, nabavka građevina 181.655 KM i nabavka stalnih sredstava u obliku prava 1.348 KM.

Ministarstvo prosvjete, kulture i sporta je izvršilo proceduru odabira dobavljača i zaključilo ugovor o nadogradnji kata Osnovne škole Vitez u vrijednosti 210.936 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da je zaključen ugovor sa izabranim dobavljačem kojim je definirana obveza plaćanja fakturna u roku 15 dana od ispostavljanja iako je ponuđeno odgođeno plaćanje od 150 dana, kao i rok dovršetka radova 80 dana iako je ponuđen rok od 40 dana. Uvjeti plaćanja i rok dovršetka radova su bili kvalifikacioni kriteriji prilikom izbora dobavljača. Ugovor sa izabranim dobavljačem je potpisан 30.12.2011. godine, a na isti dan je ispostavljena ovjerena prva privremena situacija u iznosu 130.740 KM, također nije poštovan rok od 15 dana od donošenja odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača do zaključenja ugovora, niti je objavljena obavijest o dodjeli ugovora u službenom glasilu. Obzirom da u ugovoru sa izabranim dobavljačem rok dovršetka radova i uvjeti plaćanja nisu identični onim iz ponude, ne može se potvrditi da je izabran ponuđač koji je ponudio najbolje uvjete za ugovorni organ.

Komisija za javne nabavke roba i usluga je po nalogu Vlade provela proceduru odabira najpovoljnijeg dobavljača za isporuku računarske opreme za potrebe kantonalnih tјela uprave s izuzetkom MUP-a. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da tenderska dokumentacija nije pravilno sačinjena obzirom da nije urađena procjena potrebnih količina, a kao kvalifikacioni kriterij su utvrđene i tehničke karakteristike opreme. Iako je po javnom pozivu pristigla samo jedna ponuda ugovorni organ je cijenio da je zadovoljena konkurentnost i sklopio ugovor sa jedinim ponuđačem. Zbog navedenog se ne može potvrditi da je postupljeno sukladno odrebama Zakona o javnim nabavama u BiH. Izvršena je provjera postupanja po sklopljenom ugovoru (Mješovita srednja škola Novi Travnik, Srednja škola Novi Travnik,

Stručna služba Skupštine, Općinski sud Bugojno) i utvrđeno da su vršene nabave računarske opreme koja nije bila predmetom nabave definiranoj u tenderskoj dokumentaciji.

Na poziciji motornih vozila **Stručne službe Skupštine** iskazan je izdatak u iznosu 74.138 KM i odnosi se na nabavku 2 vozila kroz 2 konkurentska postupka. Na poziciji namještanje i opremanje učionica i biblioteka **Osnovne škole Dubravice** iskazan je izdatak u iznosu 10.870 KM realiziranih kroz više direktnih sporazuma. Na poziciji namještanje i opremanje učionica i biblioteka **Srednje strukovne škole Jajce** iskazan je izdatak u iznosu 9.000 KM realiziranih kroz 2 direktne sporazuma. Na poziciji investicionog održavanja zgrada Srednje strukovne škole Bugojno iskazan je izdatak u iznosu 28.421 KM realiziran kroz više direktnih sporazuma. **Ministarstvo unutarnjih poslova** je putem konkurentskog postupka realiziralo poslove adaptacije djela zgrade PS Jajce sa zaključenim aneksom u vrijednosti 94.910 KM. Uzimajući u obzir vrijednost izvršenih nabavki ne može se potvrditi da je primjenjen odgovarajući postupak nabavke definiran Zakonom o javnim nabavkama BiH.

Općinski sud Kiseljak je putem otvorenog postupka proveo proceduru odabira dobavljača za Izvođenje radova na rekonstrukciji i nadzidivanju zgrade Općinskog suda u Kiseljaku – Faza I, a putem konkurentskog postupka izvršila proceduru odabira dobavljača za Izvođenje građevinsko-zanatskih radova na projektu rekonstrukcije i nadzidivanja zgrade općinskog suda Kiseljak u vrijednosti 92.672 KM. **Općinski sud Travnik** je putem otvorenog postupka proveo proceduru odabira dobavljača za Izvođenje radova na pretvaranju tavanskih prostora u uredske, a putem konkurentskog postupka proveo proceduru odabira dobavljača za Izvođenje radova instalacija grijanja u tavanskim prostorima sa aneksom ugovora u vrijednosti 76.593 KM. Uzimajući u obzir činjenicu da je u oba slučaja riječ o jedinstvenom predmetu nabavke, te da je izvršena podjela predmeta nabavke, ne može se potvrditi da je primjenjen odgovarajući postupak nabavke kako je to definirano članom 6. Zakona o javnim nabavkama BiH.

Zakonom o javnim nabavama BiH je predviđeno da se aneksi na postojeće ugovore mogu zaključiti u slučaju kada uslijed nepredviđenih okolnosti postanu neophodni za izvršenje radova iz osnovnog ugovora i kada se takvi dodatni radovi ne mogu tehnički ili ekonomski odvojiti od glavnog ugovora, bez većih nepogodnosti za ugovorni organ. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju koja se odnosi na predmete nabave definirane aneksima ugovora ne može se potvrditi da je riječ o okolnostima predviđenim Zakonom. **Općinski sud Kiseljak** je sklopio ugovor za nadogradnju zgrade u vrijednosti 170.089 KM, a kroz aneks ugovora povećana vrijednost za 15.439 KM, **Općinski sud Travnik** je sklopio ugovor na pretvorbu tavanskih prostora u uredske u vrijednosti 168.193 KM da bi kroz aneks ugovora povećao vrijednost za 48.093 KM, **Ministarstvo unutarnjih poslova** je skloplio ugovor za adaptaciju zgrade PS Gornji Vakuf – Uskoplje u vrijednosti 490.967 KM da bi kroz aneks ugovora povećao vrijednost za 237.643 KM. Zbog navedenog se ne može potvrditi da su zaključeni ugovori bili najpovoljniji za ugovorni organ.

Proceduru odabira dobavljača za **tekuće izdatke** za potrebe svih budžetskih korisnika Kantona u 2011. godini obavljala je Služba za zajedničke poslove organa. Komisija za javne nabavke za potrebe ministarstava i drugih organa uprave imenovana rješenjem Vlade 2008. godine.

Iako je 27.09.2010. godine Vlada dala Saglasnost za pokretanje postupka za nabavku roba i usluga za potrebe kantonalnih tijela uprave za 2011. godinu, saglasnost na Plan nabavki roba i usluga za sve budžetske korisnike Vlade SBK za 2011. godinu data je tek 30.06.2011. godine.

U postupku revizije izvršen je uvid u dokumentaciju vezanu za nabavku kancelarijskog materijala, nabavku potrošnog kompjuterskog materijala, nabavku sredstava za čišćenje, nabavku goriva, servisiranje vozila i nabavku lož ulja. U Planu nabavki roba i usluga za sve budžetske korisnike Vlade SBK za 2011. godinu navedeni su pojedinačni predmeti nabavke i unaprijed definisana vrijednost, ali **isti ne sadrži predloženi obim i količinu predmeta nabavke**.

Kao i prethodne godine, **količine roba iskazane u tenderskoj dokumentaciji nisu zasnovane na stvarnim potrebama budžetskih korisnika niti su utvrđene na osnovu zahtjeva istih, te ne odgovaraju nabavljenim količinama koje su znatno veće od planiranih**. Nabavka kancelarijskog materijala planirana je u iznosu od 200.000 KM. Ugovorena vrijednost iznosi 32.658 KM, a realizovano je 612.973 KM, i to izdaci za obrasce i papir 349.683 KM, za kancelarijski materijal 66.619 KM i ostali administrativni materijal 196.670 KM. Nabavka potrošnog kompjuterskog materijala planirana je 250.000 KM. Ugovorena vrijednost iznosi 70.171 KM, a realizacija 553.558 KM. Nabavka sredstava za čišćenje planirana je 250.000 KM. Ukupna vrijednost ugovora iznosi 148.765 KM, a realizacija 317.211 KM. Planom je odobreno 500.000 KM za nabavku goriva koja je izvršena po općinama. Ukupna realizacija iznosi 750.849 KM, za benzin

167.514 KM i dizel 583.335 KM. Također, servisiranje i održavanje vozila planirano je u iznosu od 340.000 KM a ugovori su zaključeni na ukupan iznos od 398.477 KM. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da se vršila nabavka roba koje nisu iskazane u obrascu za cijenu ponude, kao i roba koji su ekvivalenti ponudi ali i znatno skupljii.

Tokom revidirane godine nabavka kancelarijskog materijala i nabavka potrošnog kompjuterskog materijala vršena je suprotno odredbama Zakona o javnim nabavkama BiH. Naime, u provedenom otvorenom postupku za ove nabavke izjavljene su žalbe, nakon čega je Ured za razmatranje žalbi poništio akte ugovornog organa i predmete vratio na ponovni postupak. Međutim, prije rješavanja po predmetima od strane Ureda za razmatranje žalbi, Komisija je 07.02.2011. godine sačinila zapisnik i predložila da se, do okončanja postupaka po žalbama, zaključe ugovori sa dobavljačima kojima je dodijeljen ugovor za prethodni period, te da vrijednost ugovora ne može preći 50% od vrijednosti glavnog ugovora i da se isporuka vrši po uslovima iz ponuda zaprimljenih u provedenom otvorenom postupku za nabavku u 2011. godini. Ugovori su zaključeni 16.02.2011. godine u Pregovaračkom postupku.

Kao jedan od kriterija dodjele ugovora u tenderskoj dokumentaciji za nabavku i isporuku goriva navedena je odgovarajuća lokacija benzinske pumpe bodovana sa 10%, ali ista se odnosi na ličnu situaciju ponuđača i ne može poslužiti kao kriterij za dodjelu ugovora. Osim navedenog, iako je za određene općine, po javnom pozivu pristigla samo jedna ponuda ugovorni organ je cijenio da je zadovoljena konkurentnost i sklopio ugovor sa jedinim ponuđačem. Zbog navedenog postupljeno je suprotno odredbama člana 13. i člana 12. Zakona o javnim nabavkama BiH.

Ministarstvo unutrašnjih poslova proceduru odabira dobavljača za uniforme i drugu specijalizovanu opremu vršilo je samostalno. Na poziciji izdataka za odjeću, uniforme, platno i slično kod Ministarstva unutrašnjih poslova iskazano je 739.405 KM. Izvršenim uvidom u dokumentaciju, ne može se zaključiti da je ugovorni organ u cijelosti ispoštovao odredbe člana 6. Zakona o javnim nabavkama BiH, jer iako je procijenio vrijednost ugovora, izvršena je podjela predmeta nabavke, te izbjegnuta primjena nabavnog postupka utvrđenog Zakonom (nabavka policijskih hlača i policijskih bluza).

Dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH.

4.7 Stalna sredstva

Struktura i promjene na stalnim sredstvima tokom revidirane godine, iskazani u obrascu A, date su u slijedećoj tabeli:

Opis	Zemljište	Građevine	Oprema	Ost. st. sredstva	Sr. obl. Prava	Sr. u pripremi	Sr. van upotrebe	UKUPNO
Nab. vrijednost 01.01.2011.g	9.317.105	134.247.022	29.341.929	21.000	3.457.302	1.809.451	52.492	178.246.301
Povećanje tokom godine	0	-3.696.300	2.241.766	0	1.337.359	1.707.806	317.414	1.908.045
Smanjenje tokom godine	0	0	1.098.564	0	0	1.693.554	170.487	2.962.605
Stanje 31.12.2011.	9.317.105	130.550.722	30.485.131	21.000	4.794.661	1.823.703	199.419	177.191.742
Amortizacija 01.01.2011.g		5.290.868	45.402.424					50.693.292
Amortizacija tokom perioda		184.489	3.051.836					3.236.325
Isknjižavanje amortizacije		16.504	746.725					763.229
Ukupna ispravka 31.12.2011.g		5.458.853	47.707.535		0	0	0	53.166.388
Neotpisana vrijednost 2010.g	9.317.105	128.956.154	-16.060.495	21.000	3.457.302	1.809.451	52.492	127.553.009
Neotpisana vrijednost 31.12.2011.g	9.317.105	125.091.869	-17.222.404	21.000	4.794.661	1.823.703	199.419	124.025.354

Stalna sredstva su u Bilansu stanja na dan 31.12.2011. godine iskazana u iznosu 124.025.354 KM, što je u odnosu na stanje iskazano na 01.01.2011. godine 127.553.009 KM manje za 3.526.655 KM. Iako je u 2011. godini izvršena nabava stalnih sredstava u iznosu 4.766.846 KM iskazano smanjenje je prvenstveno posljedica isknjižavanja imovine JU Elči Ibrahim-pašine Medrese u vrijednosti 4.737.878 KM, obzirom da je za istu utvrđeno da je vlasništvo Islamske zajednice. **Tokom revizije nije prezentirana odluka nadležnih za provođenje ove transakcije.**

U bilansu stanja su iskazani stanovi u iznosu 1.449.842 KM i isti su u vlasništvu 7 škola. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju od strane škola je utvrđeno da samo dio stanova iskazanih u finansijskim izvještajima je stvarno u vlasništvu škola, dok je kod Srednje strukovne škole Jajce na poziciji stanova iskazana fiskulturna dvorana. Zbog navedenog, a u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja imovine u finansijskim izvještajima, potrebno je osigurati odgovarajuću dokumentaciju i temeljem iste izvršiti odgovarajuća knjiženja na poziciji stanova.

Kantonalno tužiteljstvo je uz elaborat o izvršenom popisu prezentiralo Zapisnike o ustupanju 2 putnička vozila Ministarstvu pravosuđa od 30.12.2011. godine. Tokom revizije nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrđivala da su ustupljena vozila uknjižena kao imovina Ministarstva pravosuđa na dan 31.12.2011. godine.

U elaboratu centralne popisne komisije organa uprave je konstatiran manjak na poziciji djela likovnih umjetnika koja se vode kao imovina **Službe za zajedničke poslove** u vrijednosti 24.125 KM (manjak evidentiran još popisom za 2001. godinu). Obzirom da Centralna popisna komisija nije predložila da se provede knjiženje evidentiranog manjka ne može se potvrditi da je izvršeno usaglašavanje stvarnog stanja utvrđenog popisom sa knjigovodstvenim stanjem.

Također, Centralna popisna komisija je, **bez adekvatnog obrazloženja**, predložila, a Vlada usvojila odluku o rashodovanju 92 mobilnih telefona nabavne vrijednosti 14.950 KM sadašnje vrijednosti 8.846 KM, 2 GPS uređaja nabavne vrijednosti 1.287 KM sadašnje vrijednosti 591 KM, 2 motora nabavne vrijednosti 5.952 KM sadašnje vrijednosti 651 KM **Kantonalne uprave za šumarstvo** i vozila nabavne vrijednosti 2.500 KM sadašnje vrijednosti 1.515 KM **Kantonalnog arhiva**. Također, Vlada je donijela odluku da se članovima Vlade kojima je prestao mandat 25.07.2011. i 03.11.2011. godine dodjele u vlasništvo mobilni telefoni (8 komada) kojima su se koristili u ukupnoj vrijednosti 3.034 KM.

Potrebno je popis sredstava, izvora sredstava, obaveza i potraživanja provoditi u skladu sa Pravilnikom o popisu sredstava i izvora sredstava, izvršavati usaglašavanje stanja konstatirano popisom sa stanjem iz računovodstvenih evidencija, kao i uspostaviti ažurne evidencije stalnih sredstava u cilju istinitog i fer iskazivanja istih u finansijskim izvještajima.

Preispitati donošenje odluka o rashodovanju stalnih sredstava koja nisu u cijelosti amortizovana.

4.8 Dugoročni plasmani

Dugoročni plasmani početkom revidirane godine iznosili su 621.864 KM, a u finansijskim izvještajima sa 31.12.2011. godine iskazani su u iznosu 3.822.774 KM. Isti se odnose na kredite pravnim licima u iznosu 83.625 KM, blokirana sredstva u Hercegovačkoj banci 1.647.739 KM, kao i sredstva deponirana u Uni Credit banci u iznosu 2.091.411 KM, koja predstavljaju povrat plasiranih sredstava od Intesa Sanpaolo banke kao pravnog sljednika LT Gospodarske banke po Ugovoru o kreditiranju gospodarskog razvitka i zapošljavanja od 24.03.2006. godine, Ugovora o kreditiranju privrednog razvoja i zapošljavanja od 29.08.2001. godine i aneksa, Ugovor o kreditiranju boraca i invalida obrambeno-oslobodilačkog rata od 19.04.2006. godine i Ugovora o kreditiranju branitelja i invalida domovinskog rata od 05.11.2002. godine. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju (naloge za knjiženje, izvod računa) utvrđeno je neosnovano povećanje depozita (kod Uni Credit banke) za iznos od 1.800.008 KM, obzirom da je povrat navedenih sredstava istovremeno knjižen na dvije bilansne pozicije (uložena sredstva u banke i depoziti kod banaka).

Izvršiti uvid u dokumentaciju knjiženja povrata plasmana od Intesa Sanpaolo banke i u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja u finansijskim izvještajima izvršiti korekciju istog.

4.9 Tekuća rezerva

Prema Izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona, Tekuća rezerva je iskazana u iznosu od 999.850 KM, od čega se na tekuću rezervu Vlade odnosi 730.000 KM, premijera 150.000 KM i ministra finansija 119.850 KM.

Premijer Vlade i ministar finansija sredstva Tekuće rezerve uglavnom su odobravali pojedincima u svrhu jednokratne pomoći za školovanje, liječenje ili kao pomoć socijalno ugroženim kategorijama i udruženjima građana, a Vlada kantona odobrila je Stručnoj službi Vlade 214.212 KM na poziciji transfera drugim nivoima vlasti za izmirenje obaveza Službe za zapošljavanje prema demobilisanim borcima SBK. Obzirom na navedeno, utvrđeno je da nisu poštovane odredbe člana 17. i 18. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona za 2011. godinu, jer se za veći dio realizovanih sredstava ne može potvrditi da predstavljaju hitne i nepredviđene izdatke, nisu doneseni kriteriji za upotrebu sredstava Tekuće rezerve, niti je traženo mišljenje od Ministarstva finansija.

Sredstva Tekuće rezerve realizirati u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Srednjobosanskog kantona.

4.10 Finansijski rezultat

Prema objavljenim konsolidovanim finansijskim izvještajima o izvršenju Budžeta za 2011. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Rebalans budžeta za 2011. godinu	Ostvareno u 2010 godini	Ostvareno u 2011 godini	Index (5/3)	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
A.	Prihodi i primici (1 do 4)	151.273.800	144.700.417	150.776.560	99,67	104,20
1	Porezni prihodi	136.718.690	131.670.638	136.512.217	99,85	103,68
2	Neporezni prihodi	12.623.990	11.212.466	12.366.377	97,96	110,29
3	Potpore	1.771.120	1.806.828	1.765.305	99,67	97,70
4	Kapitalni primici	160.000	10.485	132.661	82,91	1265,24
B.	Rashodi, izdaci i finansiranje (1+2)	155.917.800	146.618.721	148.692.031	95,37	101,41
1	Tekući rashodi	147.985.392	142.753.619	143.925.185	97,26	100,82
2	Kapitalni izdaci	7.932.408	3.865.102	4.766.846	60,09	123,33
C.	Višak rashoda nad prihodima (B-A)		1.918.304			
	Neraspoređeni prihodi iz prethodnih godina (B-A)	4.644.000				
	Višak prihoda nad rashodima (A-B)			2.084.529		
D.	Finansiranje	0	0	0		

U revidiranoj godini ukupni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 150.776.560 KM, rashodi i izdaci 148.692.031 KM, te višak prihoda nad rashodima iznosi 2.084.529 KM.

U finansijskom izvještaju na da 31.12.2011. godine Budžet kantona ima akumuliranih nepokrivenih rashoda u iznosu od 19.169.458 KM, koji je za prethodnu godinu iznosio 21.256.163 KM.

Iskazani suficit revidirane godine u finansijskim izvještajima je precijenjen za 1.982.100 KM oprihodovanih a nerealiziranih namjenskih sredstava u 2011. godini.

4.11 Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja u konsolidovanim finansijskim izvještajima evidentirana su u iznosu od 1.540.186 KM i u odnosu na prethodnu godinu više su iskazana za 275.590 KM. Ista se odnose na potraživanja za pružene usluge 56.067 KM, date avanse 139.660 KM, potraživanja za date koncesije 1.188.289 KM i ostala potraživanja 156.169 KM. Provedenom revizijom je utvrđeno da za najznačajnija potraživanja (potraživanja za date koncesije) nije izvršeno usuglašavanje podataka (konfirmacija) kako je to Zakonom o računovodstvu i reviziji predviđeno, zbog čega se ne može potvrditi tačnost iskazanih potraživanja. Također, potraživanja starija od 6 mjeseci nisu preknjižena na poziciju sumljivih i spornih potraživanja kako je to Uputstvom o izvršenju budžeta sa jedinstvenog računa trezora predviđeno.

Kratkoročni plasmani su u konsolidovanim finansijskim izvještajima iskazani u iznosu od 5.742.024 KM, a u odnosu na stanje prethodne godine povećani su za 1.734.286 KM. Isti se odnose na depozite kod banaka 5.500.000 KM, sumljiva i sporna potraživanja po kreditima 271.270 KM, sumljiva i sporna potraživanja za plasmane 35.254 KM i ispravku vrijednosti plasmana 64.500 KM. Depoziti kod banaka predstavljaju oročena prikupljena namjenska sredstva od privatizacije 4.500.000 KM i sredstva za zaštitu i spašavanje 1.000.000 KM.

Potrebno je izvršiti usuglašavanje podataka o iskazanim potraživanjima sa kupcima kako je to Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH predviđeno.

Potraživanja starija od 6 mjeseci iskazivati na poziciji sumnjivih i spornih potraživanja kako je to Uputstvom o izvršenju budžeta sa jedinstvenog računa trezora i predviđeno.

4.12 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze su u Konsolidiranim finansijskim izvještajima dan 31.12.2011. godine iskazane u iznosu 18.986.162 KM, i u odnosu na prethodnu godinu povećane su za 1.387.744 KM. Odnose se na kratkoročne tekuće obaveze 9.504.331 KM, kratkoročne kredite i zajmove 835.405 KM i obaveze prema radnicima 8.646.426 KM (plaće za decembar 2011 godine).

Prema podacima Ministarstva finansija do 31.12.2011. godine zaprimljeno je 290 izvršnih sudske presude u iznosu 8.575.892 KM (sa uračunatim troškovima postupka). Ove obaveze nisu iskazane u finansijskim izvještajima za 2011. godinu.

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu 3.515.527 KM, i to 3.512.149 KM razgraničenih prihoda i 3.378 KM razgraničenih rashoda. U postupku revizije utvrdili smo da je na poziciji razgraničenih prihoda pored potraživanja temeljem pruženih usluga evidentiran i povrat plasiranih sredstava od Intesa Sanpaolo banke u iznosu 1.800.008 KM, te da knjiženje istog nije izvršeno u skladu sa odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH. Obzirom na navedeno, ne može se potvrditi vjerodostojnost kratkoročnih obaveza i razgraničenja iskazanih u bilansu stanja.

Potrebno je izvršna sudska rješenja iskazivati u poslovnim knjigama u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja u finansijskim izvještajima.

Poslovne promjene iskazivati u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Ministarstvo finansija Srednjobosanskog kantona u prilogu dopisa broj: 01-14-482/2012-2 od 14.06.2012. godine dostavilo je očitovanja pojedinih budžetskih korisnika na Nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Srednjobosanskog kantona za 2011. godinu. Primjedbe koje se odnose na zaključivanje aneksa ugovora za nadogradnju i rekonstrukciju Općinskog suda Bugojno i usvajanje rebalansa Budžeta za 2011. godinu prihvачene su i inkorporirane u Konačan tekst Izvješta o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Kantona za 2011. godinu.

Ostale primjedbe na Nacrt izvještaja, sa pratećom dokumentacijom, razmotrene su od strane tima za reviziju i iste nisu prihvачene iz slijedećih razloga:

- prigovor Ministarstva unutrašnjih poslova na neosnovano uvećanje plaća po osnovu prekovremenog rada i rada u neradne dane nisu razmatrane obzirom da se isti poziva na član 5. Uredbe o naknadama koje nemaju karakter plaće od 28.02.2012. godine, dakle nakon isteka revizijske godine; prigovor na neosnovano zaključivanje aneksa ugovora za adaptaciju zgrade PS Gornji Vakuf – Uskoplje se odnosio na činjenicu da vrijednost ugovora iz aneksa nije premašila 50% osnovnog ugovora, dok se primjedba revizije odnosi na činjenicu da predmet radova definiran aneksom nije posljedica nepredviđenih okolnosti, neophodnih za izvršenje ili izvođenje radova iz osnovnog ugovora; nabavka odjeće i uniformi, obzirom da isti čine srodnu grupu roba se trebala izvršiti primjenom jednog postupka nabavke;

- prigovor na neosnovano zaključivanje aneksa ugovora za adaptaciju zgrade Općinskog suda Travnik nije prihvaćen iz razloga što predmet ugovora definiran aneksom nije posljedica nepredviđenih okolnosti, neophodnih za izvršenje ili izvođenje radova iz osnovnog ugovora;
- prigovor Komisije za javne nabavke za potrebe ministarstava i drugih organa uprave Kantona koji se odnosi na nezadovoljavajuću konkurentnost u postupku nabavke računarske opreme nije prihvaćen obzirom da prezentirana dokumentacija ne potvrđuje da se radi o ponovljenom postupku nabavke;
- prigovor Općinskog suda Bugojno koji se odnosi na neekonomično i neracionalno korištenje privatnih automobila u službene svrhe nije prihvaćen jer prezentirana dokumentacija ne potvrđuje da su privatna vozila korištena za prevoz više osoba.

Ostali dostavljeni navodi predstavljaju pojašnjenja za konstatirane propuste u Nacrtu izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Srednjobosanskog kantona za 2011. godinu.

Rukovodilac sektora za finansijsku reviziju

Ismeta Junuzović, dipl. oec.

Vođa tima:

Danko Buhač, dipl. oec.

Član tima:

Anisa Prasko, dipl. oec.